

Theaterschap eist Vakmanschap

Grolsch
bier

Vakmanschap is meesterschap

20 juni, Amsterdam, Theater Carré, 20.15 uur
22 juni, Den Haag, Ned. Congresgebouw, 20.30 uur
28 juni, Middelburg, Abdijplein (open lucht) of
Concert- en Gehoorzaal, 20.00 uur *

Nederlands Blazers Ensemble¹⁰ Het Nederlands Kamerorkest

Lucas Vis/
Geert van Keulen _____ dirigenten

G. van Keulen _____
Chords

Diverse componisten _____ st

Divertimento für Mozart

12 Aspekte der Arie 'Ein Mädchen oder Weibchen
wünscht Papageno sich' uit Die Zauberflöte

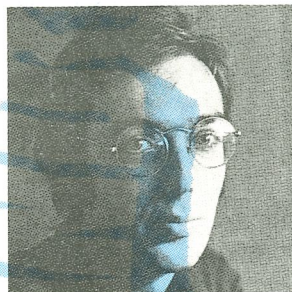
Pauze

L. Andriessen _____
De Staat

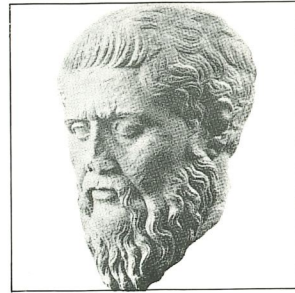
Chords wordt gedirigeerd door Geert van Keulen;
'Mozart' en De Staat door Lucas Vis.

*) In Middelburg worden alleen 'Chords' en 'De Staat'
uitgevoerd.

Geert van Keulen
Mozart

Louis Andriessen
Plato

Geert van Keulen over 'Chords':

De titel Chords verwijst naar het belangrijkste materiaal van de compositie: een serie akkoorden die in elk van de vijf secties, waaruit Chords globaal gezien bestaat, verschillend behandeld wordt. Dat gebeurt zowel op seriële als op vrije, haast rapsodische manier. 'Tussenspelen' variërend van twee tot negen maten vormen overgangen, contrasten of inleidingen tot de hoofdsecties.

Het eerste gedeelte is snel met agressieve bigbandachtige koperakkoorden, die door de houtblazers eerst aarzelend, later steeds vrijmoediger becommentariëerd worden. Dit gedeelte zou men als 'expositie' van het muzikale materiaal kunnen beschouwen, in zijn meest strenge vorm. In het volgende langzame gedeelte worden de akkoorden uit en over elkaar geschoven. In dit 'netwerk' van tonen vallen soms gaten, waar doorheen een tonale onderlaag zichtbaar wordt.

De middensectie, het derde gedeelte, bestaat uit één, steeds onderbroken, akkoord in het koper, dubbel-flageolet-tonen op hobo's en fagot en snelle figuren voor de klarinetten en fagot.

Ongeveer halverwege wordt dit gedeelte onderbroken door een generale pauze, waarna het voorafgaande in omgekeerde volgorde herhaald wordt, althans in zoverre dat geleidelijk aan elementen van eerdere en nog komende secties erin betrokken worden.

Het nu volgende snelle gedeelte ontleedt de akkoorden nog verder en isoleert bepaalde tonen die een eigen leven gaan leiden, zodanig dat zij zich in de laatste, langzame sectie opnieuw groeperen en melodieën vormen.

In een als epiloog te beschouwen gedeelte worden nog eenmaal diverse elementen gecombineerd; zo agressief en dynamisch als het stuk begonnen is, zo verstillend is het statisch eindigt het.

Chords werd geschreven voor het Nederlands Blazers Ensemble in opdracht van het Amsterdams Fonds voor de Kunst. Onder leiding van de componist werd het in een iets gewijzigde instrumentatie, – fluit en één hobo in plaats van twee hobo's – op de laatste tournee door Amerika van het N.B.E. zes maal uitgevoerd. Deze 'Amerika' versie voldeed echter niet helemaal, zodat Chords nu weer in de oorspronkelijke instrumentatie te horen is: twee hobo's, Engelse hoorn, twee klarinetten, basklarinet, twee fagotten, drie hoorns, twee trompetten en twee trombones.

Van De Staat wordt tijdens het concert in Amsterdam een tv-opname gemaakt. Voor eventueel ongerief bieden wij onze verontschuldigen aan.

Divertimento für Mozart

Gottfried von Einem, Inleiding: 'Wandlungen'
Luciano Berio, Variaties, voor twee bassethoorns en strijkers
Heimo Erbse, Allegro-Lento-Allegro, voor blazers
Peter Racine Fricker, Fantasie, voor orkest
Niels Viggo Bentzon, 'Brillantes Concertino', voor piano en orkest
Roman Haubenstock-Ramati, 'Papagenos pocket-seize Concerto' voor klokkenspel en orkest
Giselher Klebe, 'Espressioni liriche', voor hoorn, trompet, trombone en orkest
Gerhard Wimberger, Allegro giocoso, voor orkest
Maurice Le Roux, Allegro Moderato, voor klokkenspel en orkest
Jacques Wildberger, 'Liebestoto', voor sopraan en orkest
Maurice Jarre, Concertino, voor slagwerk en strijkers
Hans Werner Henze, Finale: Vivace assai

Dit werk werd geschreven in opdracht van de Südwestfunk, voor de Donaueschinger Musiktage 1956 met de volgende drie bedoelingen:

- de 200ste geboortedag van Mozart te vieren op een aan de sfeer van de 20ste eeuw aangepaste wijze
- de stereotiepe programma-opbouw van hedendaagse muziekfestivals te doorbreken met een door een collectief geschreven werk, 12 componisten van allerlei stijlrichtingen en destijds alle jonger dan 40 jaar
- de keuze van het stuk (de aria van Papageno uit de 2de akte van 'Die Zauberflöte') de componisten te laten inspireren tot het schrijven van vrolijke muziek, hetgeen in het midden der vijftiger jaren vrij ongebruikelijk was.

Uitgangspunt was dat in ieder stuk het thematisch materiaal uit de betreffende aria wordt gebruikt zonder echter letterlijk te citeren. Ook moest ongeveer voor het orkest in 'Zauberflöte'-bezetting worden geschreven; bepaalde vrijheden werden uiteraard toegestaan, om monotonie te vermijden. Aan de componisten werd wel het grondkarakter van de van hen verwachte bijdrage opgegeven.

Het werk bestaat uit een introductie, tien stukken (lengte hooguit drie minuten) en een finale.

Gottfried von Einem, Inleiding: 'Wandlungen'

'Wandlungen' staat in de originele toonsoort, F-groot en gebruikt als materiaal de eerste drie maten van de aria en de melodische lijn (van c naar g) uit de zesde en zevende maat van het allegro-gedeelte van de aria. Deze ritmische en melodische bouwstenen worden in de loop van het stuk zowel los van als in combinatie met elkaar geharmoniseerd en in contrapuntische verwerkingen gebruikt. 'Wandlungen' begint en eindigt met een andante dat het gepunteerde ritme uit het begin van de aria gebruikt, terwijl in het middendeel, een allegro moderato, het tweede deel van de aria een overheersende rol speelt.

Luciano Berio, Variaties, voor 2 bassethoorns en strijkers

Voor deze variaties is een reeks gebruikt, die gebaseerd is op de zesde, zevende en achtste bovenharmonische van de tonale functies van de oorspronkelijke aria (I-V-IV-VII) en wel in de paralleltonaard van F-dur, d-moll.

Het stuk is verder instinctief en vrij gekomponeed.

Heimo Erbse, Allegro - Lento - Allegro, voor blazers

In dit gedeelte is het middelste gedeelte van de aria (allegro) gebruikt. De beginmaten ervan, met de karakteristieke terts- en kwartsprongen, vormen het harmonische en ritmische staketsel van deze parafraze voor blazers. Het thema van het slot van de aria 'Und wie im Elysium sein' wordt aan het einde in gevarieerde vorm weergegeven.

Peter Racine Fricker, Fantasie, voor orkest

In dit stuk is de rondovorm A-B-A-B-A gebruikt. Een snelle 2/4 maat en een langzame 6/8 maat staan tegenover elkaar, zoals dat ook met de twee- en driedelige ritmiek van de oorspronkelijke aria het geval is. Daarna leiden twee maten voor houtblazers, met materiaal uit Papageno's aria, naar de reeks waarop het gehele stuk rust en waarin enkele letterlijke citaten duidelijk hoorbaar zijn, en wel in de beide andante-gedeelten eerst in de altviolen en kontrabassen en daarna in de celli, kontrabassen en altviolen.

Niels Viggo Bentzon, "Brillantes Concertino", voor piano en orkest

Er zijn drie delen; het eerste begint met een virtuoos stukje pianospel, waarna trompet en houtblazers het A-gedeelte van Papageno's aria laten klinken; het tweede deel presenteert het A-gedeelte in het orkest en het B-gedeelte op contrapuntische wijze verwerkt in de

pianopartij; het derde deel van dit Concertino is een vrije weergave van het begin van de aria, met tot slot een reprise van de trompet- en houtblazerspassage uit het eerste deel.

Roman Haubenstock-Ramati, 'Papageno's pocket-seize Concerto' voor klokkenspel en orkest

Er zijn drie dimensies waarneembaar, die hun eigen karakter ontleen aan verschillen in klankkleur, dichtheid van structuur, metriek en beweging. Het klokkenspel speelt een solorol en verder heeft het stuk de sonatevorm. De begeleiding, die aanvankelijk vrij statisch is, komt steeds meer op de voorgrond en stimuleert nieuwe en actieve ontwikkelingen. Vanaf het midden van het stuk wordt de beweging omgekeerd, hetgeen men aan het eind van dit fragment pas herkent, omdat ook de strijkers zich dan weer bescheiden op de achtergrond plaatsen. Er is getracht de magische atmosfeer, de tovenarij door middel van konstruktieve en puur muzikale technieken te suggereren en op te roepen.

Verder heeft Haubenstock-Ramati ontdekt dat in het motet 'Singet dem Herrn' van Bach een melodie-lijn voorkomt die exakt dezelfde is als de beginregel van de aria 'Ein Mädchen . . .'. Deze melodie is als Cantus firmus gebruikt in de orkestbegeleiding van dit Concerto (in de contrabas, pizzicato, in langzame lange noten, in de zg. vergroting).

Deze melodie vormt ook onderdeel van de twaalftoonsreeks waarop het stuk is gebaseerd.

Het tweede thema (het B-gedeelte van de aria van Papageno, in 6/8 maat) komt vooral naar voren in de 'doorwerking' en in het tweede sologedeelte van het klokkenspel. Het 'Pocket-seize Concerto' wordt derhalve gekarakteriseerd door twee hoofdkenmerken: Bach's polyfonie en Mozart's heldere vormprincipes.

Giselher Klebe, "Espressioni liriche", voor hoorn, trompet, trombone en orkest

De basis van dit gedeelte is het andante, in 2/4 maat, dat op de volgende manier getransformeerd is:

- toepassing van ritmische veranderingen en octaaf-transposities (begin van het orkest, later in de soli)
- gebruik van de markante intervallen uit Mozart's melodie (kwart, septiem)
- compositie van nieuwe melodieën op basis van het spanningsverloop van de aria (in de hoorn)

Gerhard Wimberger, Allegro giocoso, voor orkest

Het zijn de eerste tien noten (in het bijzonder de kwartsprong aan het begin) van Papageno's aria die in een

verschillende volgorde en vorm dit onderdeel kenmerken, waarbij ook Mozart's spelen met combinaties van woorden en lettergrepen, dat allerlei fantastische onzin oplevert, de komponist geïnspireerd heeft. Voorts worden ook af en toe bekende thema's uit de rest van de aria letterlijk geciteerd.

In het volgende segment spelen de toonladder van F-dur en het in de aria zo duidelijk aanwezige drieklankmotief (overigens gekombineerd met twee door glissando's met elkaar verbonden akkoorden die bestaan uit de overige negen noten van de chromatische toonladder) de belangrijkste rol.

Dit is echter een zeer kort fragment dat niet meer en niet minder wil zijn dan een 'musikalischer Spass', een vrolijke huldiging.

Maurice Le Roux, Allegro moderato, voor klokkenspel en orkest

In dit stuk is een maximum aan elementen uit de aria van Papageno gebruikt: ritmische motieven, melodische lijnen en elementen van het vormschema. Al deze bestanddelen zijn echter verkleind, verpulverd, als het ware verkruid, om daarmee een nieuwe muzikale inhoud aan de aria te geven. In zekere zin is het een volkomen consequente verandering van het muzikale gebeuren door middel van de seriële compositietechniek. Wel is getracht het karakter van de aria, de monterheid en de dromerige, angstige en in poëtische zin grillige elementen te behouden.

Jacques Wildberger, Liebestoto, voor sopraan en orkest

Wildberger's opdracht was het antwoord van Papagena te schrijven op het lied van Papageno. Hierbij ontstond een probleem met de tekst, gezien de bijna dadaïstische openingswoorden van de originele aria van Papagena (pa pa pa pa).

Daarom heeft Wildberger zich tot de dichter-beeldhouwer Hans Arp gewend met het verzoek in zijn taal een portret te maken van een Papagena zoals ze nu zou hebben geleefd.

Zoals ook bij Mozart bestaat dit onderdeel uit twee gedeeltes, een andante en een allegro, dat slechts een enkele keer door een paar langzame maten wordt onderbroken. Beide gedeeltes beginnen met een kort citaat van het origineel. Daarna ontstaat een ritmisch en aan de tekst van Hans Arp aangepast muzikaal spel waarvan het resultaat in zekere zin ook weer doet denken aan citaten uit de originele Mozart-aria.

Maurice Jarre, Concertino, voor slagwerk en strijkers

Alle blazers spelen in dit gedeelte slagwerk: pauken, trommels, bekkens, triangels, maracas, xylofoon, claves, tam-tam en gong. Daarnaast opereert een strijkorkest. Het concertino is in twee verschillende en tegelijkertijd hoorbare tempi geschreven: de pauken spelen het hele stuk door in het tempo $1/4 = 72$ een ostinaat ritme terwijl de rest van het orkest veranderlijke tempi heeft, in de partituur aangegeven met *ralentando*, *accelerando*, etc. Beide groepen beginnen en eindigen gelijk en ontmoeten elkaar in de loop van het stuk tweemaal. Dit Concertino bestaat uit een reeks ritmische variaties over de twee delen van de originele aria. De strijkers spelen van begin tot eind alleen maar de noot Es (de toonsoort van Die Zauberflöte), waarbij alle mogelijke streektechnieken, schakeringen en sterktegraden worden toegepast. Het stuk begint met een inleiding van drie maten, waarna de ritmische expositie van het eerste thema van Papageno (andante) wordt ingezet. Hieruit ontwikkelen zich ritmische variaties in verschillende tempi, terwijl de pauken in hun onveranderlijk volgehouden kwartenritme een climax gaan opbouwen. Nadat beide tempi elkaar bereikt hebben, wordt het tweede deel van Papageno's aria ingezet, waarover eveneens ritmische variaties worden gemaakt. Deze worden steeds dichter van structuur en slechts onderbroken door de zg. 'Freimaurerschlägen', uit de ouverture van Die Zauberflöte. Voordat het stuk, met een lage Es in de pauken en een pianissimo triangelslag eindigt, komen de verschillende tempi tenslotte weer bij elkaar.

Hans Werner Henze, Finale: Vivace assai

De Finale bestaat uitsluitend uit intervallen zoals die in de aria van Papagena voorkomen. Allereerst worden de noten uit het ritornel hoorbaar, daarna komt het hoofdthema, in de vergroting en met talrijke modificaties, meer op de voorgrond.

Het was voor Henze een grote vreugde om een bescheiden huldiging voor Mozart te kunnen schrijven en hij ondervond daarbij een gevoel van verering voor de meester, die hij getracht heeft in zijn kleine bijdrage naar vorm en inhoud tot uitdrukking te brengen.

Louis Andriessen over 'De Staat'

De staat heb ik geschreven om een bijdrage te leveren aan de discussie over wat muziek met politiek te maken heeft. Om die discussies enigszins helder te kunnen voeren is het noodzakelijk het maatschappelijk verschijnsel dat muziek heet, te verdelen in drie aspecten: 1. de conceptie (het bedenken en ordenen door de componist), 2. de produktie (het spelen van het stuk) en 3. de consumptie van muziek.

Het is duidelijk dat produktie en consumptie per definitie een, zo niet politiek, dan toch zeker een maatschappelijk gegeven zijn. Met het componeren zelf ligt het ingewikkelder. Veel componisten denken dat het componeren als bezigheid een 'bovenmaatschappelijk' gegeven is. Ik bestrijd dat. Hoe je muzikaal materiaal ordent, op welke manier, van welke technieken je gebruik maakt, voor welke instrumenten je schrijft wordt, althans voor een zeer belangrijk deel, bepaald door je eigen maatschappelijke omstandigheden, door je opvoeding, milieu, luisterervaringen, door het al of niet aanwezig zijn van symfonieorkesten en subsidiegelden. Het enige dat ik met de liberale idealisten eens ben, is dat het abstracte muzikale materiaal: de toonhoogte, duur en ritme, 'bovenmaatschappelijk' is: het is in de natuur. Er bestaan geen fascistische septiem-akkoorden. Zo gauw het muzikale materiaal geordend wordt is het echter cultuur, en is het een maatschappelijk gegeven. Dat ik deze teksten van Plato gebruik heb, is om het bovenstaande te verduidelijken. Iedereen ziet het belachelijke in van Plato's uitspraak dat de mixolydische toonladder moet afgeschaft worden omdat ze een slechte invloed zou hebben op de karaktervorming. Iedereen zal begrijpen dat Plato de zaken verwacht als hij pektiden en hun bouwers uit de ideale staat wil weren. Wat Plato wilde weren was het maatschappelijk effect van de muziek die op pektiden gespeeld werd; misschien enigszins te vergelijken met het zogenaamde 'zedebedervende karakter' van de Rolling Stones-concerten. De tweede reden waarom ik De staat geschreven heb, is met de eerste direct in tegenspraak: ik betreur het misschien wel dat Plato geen gelijk heeft: was het maar waar dat muzikale vernieuwing staatgevaarlijk is. Bertolt Brecht verkoos na de oorlog de DDR als land om in terug te keren. Zijn eerste toneelstuk werd direct al gecensureerd door de partij. Maar Brecht zei tot de toegestroomde Westerse journalisten: Waar in het Westen vindt de overheid het belangrijk om dertig uur met mij over mijn stukken te praten?

Met Griekse muziek heeft De staat niets te maken, behalve misschien het gebruik van hobo's en harpen en

het feit dat het gehele stuk gebaseerd is op tetrachorden: groepen van vier tonen. Daaruit is ook de bezetting van instrumentgroepen van vier ontstaan.

Vlak voor het slotkoor splitst het orkest zich in twee identieke orkesten (al eerder in het stuk aangekondigd). Zij spelen twee melodieën, maar het lijkt er één, omdat het ritme complementair is (men speelt om de beurt). Pas na het slotkoor in de coda komt voor het eerst in het stuk polyritmiek voor: de twee orkesten spelen elk een zelfstandige partij. Maar hier is het dezelfde melodie: het is een canon. In de laatste maten wordt de eenstemmigheid bereikt die vlak na het openingskoor geïntroduceerd is en die ik beschouw als het belangrijkste muzikale onderwerp van het stuk.

Plato, Politeia (De Staat)

III 397 b 7- c 2

- I "Wanneer men aan het spreken een passende toonreeks en een passend ritme geeft, zal de goede spreker bijna in één en dezelfde toonreeks spreken (want er zijn maar geringe wisselingen) en bovendien ook in ongeveer eenzelfde ritme?"

"Ja zeker", zei hij, "zo is het".

398 d 399 a 3

- II "Het lied is samengesteld uit drie bestanddelen: de woorden van het gedicht, de toonreeks en het versritme".
- "Ja, dat is zo", zei hij.
- "Wat de woorden ervan betreft, zij verschillen toch zeker niet, dunkt me, met de woorden die niet gezongen worden, omdat ze in dezelfde vormen worden gezegd, zoals we juist hebben afgesproken, en in dezelfde stijl?"
- "Dat is waar", zei hij.
- "En de noten en het ritme moeten natuurlijk de woorden volgen".
- "Natuurlijk", zei hij.
- "Maar wij zeiden dat we bij de woorden absoluut geen klaagzangen en gejammer nodig hadden".
- "Nee, dat zeker niet".
- "Welke toonreeksen dienen dan voor de klaagzangen? Noem ze me. Want jij bent een muzikkenner".
- "Mixolydies", zei hij, "en 'syntonolydies' en dergelijke reeksen".
- "Moeten we die dan niet verwerpen? Want ze zijn zelfs voor vrouwen onbruikbaar, die zich toch gepast moeten gedragen; laat staan voor mannen".
- "Ja zeker".
- "Maar voor de militairen is dronkenschap 't meest ongepast en weekheid en ook slapheid".

"Allicht".

"Welke toonreeksen zijn dan week en geschikt voor drinkgelagen?"

"De 'Ioniese' ", zei hij, "en ook nog sommige 'Lydiëse' toonreeksen hebben een verslappende invloed, zegt men".

"Kun je, vriend, die dan gebruiken voor militairen?"

"Absoluut niet", zei hij. "Maar dan blijven er, naar het blijkt, voor jou alleen nog de 'Dorische' en de 'Phrygische' toonreeksen over".

399 c 7- e 7

"We hebben dus", zei ik, "in de gezangen en de liederen geen behoefte aan instrumenten met een grote hoeveelheid snaren en instrumenten waarop je in alle toonreeksen kunt spelen".

"Volgens mij niet", zei hij.

"De bouwers van driehoekige harpen en 'pektiden' en van alle instrumenten die vele snaren hebben en waarop in alle toonreeksen gespeeld kan worden, zullen we niet hoeven te onderhouden".

"Volgens mij niet".

"En verder . . . Zul je in de staat de makers en de spelers van de 'auloi' aksepteren? Is dat soms niet een instrument met erg veel tonen en zijn juist de instrumenten waarop in alle toonreeksen gespeeld kan worden, niet toevallig een nabootsing van de 'aulos'?"

"Dat is duidelijk", zei hij.

"Dan blijven er voor jou", zei ik, "de lier en de 'kithara' als bruikbare instrumenten in de staat over. En op het platteland mogen de herders zoiets als een pansluit bespelen".

"Zoals tenminste", zei hij, "de redenering ons duidelijk maakt".

"We doen", zei ik, "niets nieuws, vriend, als we aan Apollo en de instrumenten van Apollo de voorkeur geven boven Marsyas en zijn instrumenten".

"Bij Zeus", zei hij, "ik denk het niet".

"En bij de hond", zei ik, "zonder dat wij het merken zuiveren we weer grondig de staat, waarvan we zonet zeiden dat hij door luxe weelderigheid is aangetast".

"Zeer verstandig van ons", zei hij.

424 c 3- 6

III "Want we moeten op onze hoede zijn voor elke muzikale vernieuwing, omdat we daarmee de maatschappij in gevaar brengen. Want nergens worden de muzikale vormen veranderd zonder gevolgen voor de maatschappelijke orde".

Werkvertaling: Arnold van Akkeren.

Louis Andriessen - De Staat, verkrijgbaar op Donemus-grammofoonplaat CV7702

prijs: f 31,- (dubbel-LP)

Deze plaat kunt u verkrijgen aan de Donemus-stand in Carré/Congresgebouw

Geert van Keulen - Chords, komt dit najaar op een Donemus-plaat (CV 7804), geheel gewijd aan het Ned. Blazers Ensemble
prijs: f 21,50

Lucas Vis

Lucas Vis (1947) studeerde aan het Conservatorium in Amsterdam. Op 20-jarige leeftijd nam hij deel aan een dirigentencursus o.l.v. Bruno Maderna in Salzburg, waarna Maderna hem vroeg als assistent voor de dirigentencursus van 1969. In 1971 won Lucas Vis de Koussevitsky-prijs in Tanglewood. Sindsdien dirigeerde hij o.a. het Residentie-Orkest, Concertgebouworkest, Limburgs Symphonie Orkest, Nederlands Blazers Ensemble en in het buitenland onder meer het Royal Philharmonic Orchestra, B.B.C. Symphony Orchestra, de radio-orkesten te Parijs, Keulen, Berlijn, Baden-Baden, Milaan.

Sedert september 1976 is Lucas Vis vaste dirigent en muzikaal directeur van het Nederlands Balletorkest en ook trad hij veelvuldig op als gastdirigent, zoals bij de Nederlandse Opera Stichting en bij Het Brabants Orkest, Het Nederlands Kamerorkest, 'Maggio Musicale' en het RAI-orkest te Milaan.

Lucas Vis

Geert van Keulen

Geert van Keulen (1943) studeerde klarinet en bas-klarinet aan het voormalige 'Muzieklyceum' in Amsterdam. Daarnaast volgde hij lessen in compositie en orkestdirectie.

Als basklarinettist is hij verbonden aan het Concertgebouworkest en het Nederlands Blazers Ensemble. Aan het Arnhems Muzieklyceum is hij leraar

instrumentatie en is dirigent van het Amsterdams Studenten Blazers-ensemble.

Composities: o.a. Souvenir Nostalgique in twee versies (strijkorkest of fluitkwartet), Music for her, voor pianosolo, en Chords voor vijftien blazers.

Het Nederlands Blazers Ensemble

Het Nederlands Blazers Ensemble werd in 1959 opgericht door Thom de Klerk, leraar aan het Muzieklyceum. De kerngroep van het ensemble zat toen nog als leerling op het conservatorium. Thom de Klerk heeft met dit ensemble zeker ook in die eerste jaren baanbrekend werk verricht. De kamermuziekconcerten en -series werden toen nog voornamelijk bevolkt door gerenommeerde strijkensembles.

Na het overlijden van Thom de Klerk hervatte het Nederlands Blazers Ensemble in 1966 zijn activiteiten o.l.v. Edo de Waart, voormalig hoboïst van het ensemble, tot een professionele groep, die al gauw de "I Musici" van de blazers werd genoemd (Brussel 1967). Sinds 1970 speelt het NBE, voorzover bezetting en aard van de muziek dit toelaten, zonder dirigent en is sindsdien uitgegroeid tot een hecht ensemble; de spelers bepalen gezamenlijk het programmabeleid en organiseren zoveel mogelijk zelf. Het repertoire wordt voortdurend vernieuwd met zowel nieuwe als onbekende stukken uit het verleden, die uit allerlei bibliotheken in binnen- en buitenland tevoorschijn komen. Verder is er een goed contact met hedendaagse Nederlandse componisten zoals o.a. Peter Schat, Reinbert de Leeuw en Louis Andriessen, waardoor eigentijdse, Nederlandse muziek geregeld op de programma's van het ensemble voorkomt. Door de zeer gevarieerde programma's, het samenwerken met acteurs (l'Histoire du Soldat, De Knop), de presentatie (licht- en diashows), de keuze van de te bespelen zalen (pop-paleizen als Paradiso, circustenten) heeft het Nederlands Blazers Ensemble het traditionele kamermuziekaanbod vernieuwd en uitgebreid, waardoor dan ook een veel groter en gedifferentieerder publiek is ontstaan. Ook in educatief opzicht heeft deze werkwijze zinvol doorgewerkt; er zijn talloze blazersgroepen ontstaan, gebaseerd op de research van het Nederlands Blazers Ensemble. Voorzover de orkestactiviteiten van de blazers dit toelaten, gaat het Nederlands Blazers Ensemble regelmatig op tournee. Hoewel alleen al bij de kerngroep 7 orkesten betrokken zijn, zal het ensemble in maart 1979 voor de derde keer naar Amerika vertrekken (o.a. Carnegie Hall, Kennedy Center).

Het Nederlands Kamerorkest

Het Nederlands Kamerorkest, opgericht in 1955, bestaat uit een vaste kern van 26 strijkers, een clavecinist, twee hobo's en twee hoorns. Onder de musici van het orkest bevinden zich verscheidene bekende instrumentalisten, zoals Thomas Magyar, Piet Nijland, Jacques Hartog, Misha Geller, Herre-Jan Stegenga, Thomas Indermühle en Glen Wilson.

Naast de abonnementsconcerten in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam verricht het orkest een aantal belangrijke taken. In de eerste plaats het verzorgen van concerten door geheel Nederland voor kamermuziekverenigingen, muziekkringen, volksuniversiteiten en andere organisaties. Het Nederlands Kamerorkest is dan ook in geheel Nederland te beluisteren: van Den Helder tot in Axel in Zeeuws Vlaanderen en van Emmen tot Maastricht. Verder verleent het NKO elk seizoen medewerking aan één of meer produkties van de Nederlandse Operastichting. Met Philips bestaat een overeenkomst voor het maken van grammofoonplaten. Sinds de oprichting heeft Het Nederlands Kamerorkest meer dan vijftig buitenlandse concertreizen gemaakt, o.m. naar de Verenigde Staten van Amerika (4x), Italië (10x), Japan, Frankrijk, Engeland, West-Duitsland, de Skandinavische landen en treedt het op in vele internationale festivals. In 1974 werd een wereldreis gemaakt, met concerten in Indonesië, Australië, de Nederlandse Antillen en Suriname. In het voorjaar van 1976 werd een concertreis gemaakt door de Verenigde Staten van Amerika in het kader van het 200-jarig bestaan van dit land. In juni 1977 maakte Het Nederlands Kamerorkest een toernee door Frankrijk en Luxemburg o.l.v. Vladimir Ashkenazy die tevens als pianosolist optrad.

Zojuist is het orkest teruggekeerd van een reis naar Wenen en West-Duitsland o.l.v. Szymon Goldberg, die, naast de pianist Radu Lupu, ook als solist optrad.

Het Nederlands Kamerorkest

Bezettingen:

Chords

Werner Herbers,
Jan Kouwenhoven _____ hobo
Carlo Ravelli _____ Engelse hoorn
Aart Rozeboom,
Willem v. d. Vuurst _____ klarinet
Hens Otter _____ basklarinet
Joep Terwey, Kees Olthuis _____ fagot
Iman Soeteman, Louise
Schepel, Hans Dullaert _____ hoorn
Ad Klink, Herman Wiegers _____ trompet
Art Moore,
Henk van Bergen _____ trombone

"Mozart"

Het Nederlands Kamerorkest: Thomas Magyar, 1e concertmeester, Piet Nijland, plv. 1e concertmeester, Jeanne Dullaert-van Tol, 2e concertmeester, Alick Mayhew, Henk Emmelot, Philia Sengers, Jean Tassoul, Denyse Derome, eerste violen; Jacques Hartog, aanvoerder, Wim Breemer, Vladimir Javornik, Alma Badings, Ida Vink-Mager, Susanne Holm, tweede violen; Misha Geller, aanvoerder, Antony Cullen, Kees Hoving, Jenny Lea, altviolen; Herre-Jan Stegenga, aanvoerder, Bengt Widlund, Toon Doorn, Anke Bouma, celli; Duncan McTier, Herbert Slegers, contrabassen; Sabine Lichtenstein, artistiek adviseur; Bert van Mourik, zakelijk leider.

Roberta Alexander _____ sopraan
Paul Verhey,
Rien de Reede _____ fluit
Werner Herbers,
Jan Kouwenhoven _____ hobo
Aart Rozeboom,
Hens Otter _____ klarinet
Willem v. d. Vuurst,
Geert van Keulen _____ bassethoorn
Joep Terwey, Kees Olthuis _____ fagot
Ronald Karten _____ contrafagot
Iman Soeteman, Hans
Dullaert, Louise Schepel _____ hoorn
Willem van der Vliet,
Ad Klink, Arto Hoornweg _____ trompet
Art Moore, Hans v. Balen _____ trombone
Stanley Hoogland _____ piano + klokkenspel
Willy Goudswaard _____ xylofoon
Koos Terpstra _____ pauken
Arthur Cune, Gerhard
Jeltes, Frank v. d. Starre, _____ slagwerk

De Staat

Werner Herbers,
Jan Kouwenhoven _____ hobo
Carlo Ravelli,
Rykle van der Heide _____ althobo
Iman Soeteman, Louise
Schepel, Jan Wolff,
Hans Dullaert _____ hoorn
Willem van der Vliet,
Arto Hoornweg, Ad Klink,
Herman Wiegers _____ trompet
Art Moore, Hans van
Balen, Bernard Hunnekink _____ trombone
Henk van Bergen _____ bastrombone
Frank Wesstein,
Bob Zimmerman _____ elektrische gitaar
Quirijn van
Regteren Altena _____ basgitaar
Mischa Geller,
Anthony Cullen,
Rena Scholtens, Jenny Lea _____ altviool
Marjanne Kweksilber,
Roberta Alexander,
Lucia Kerstens,
Adinda de Nijs _____ sopraan
Reinbert de Leeuw,
Maarten Bon _____ piano
Gerda Ockers,
Douceline Aleven _____ harp

Het Nederlands Blazers
Ensemble

Bij dit programmaboekje hoort een handig opberghoesje dat nog veel meer informatie geeft over 'Concerten, opera, muziektheater' in het Holland Festival 1978.

Dit hoesje is gratis in dit theater te verkrijgen.
Let op de aanduiding: Hier gratis programmahoesje.